

Äriplaan ja raamatupidamise alused

Gümnaasiumi valikkursus

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikkursusega taotletakse, et õpilane:

- 1) Oskab mõelda majanduslikult ja on ettevõtlik.
- 2) Teab äriplaani olemust ja tähtsust ettevõttes.
- 3) Teab äriplaani nõudeid ja koostamise põhimõtteid.
- 4) Oskab koostada valitud äriidee jaoks etteantud struktuuri järgi lihtsamat äriplaani.
- 5) On teadlik raamatupidamisprintsipiidest.
- 6) Teab Eestis kehtivaid maksumäärasid ja oskab neid kasutada.
- 7) Oskab koostada lihtsamat bilanssi.
- 8) Teab raamatupidamistoiminguid reguleerivaid õigusakte.

2. Kursuse lühikirjeldus

Kursuse põhiteemad:

- 1) Äriplaani olemus ja tähtsust ettevõttes.
- 2) Äriplaani koostamine.
- 3) Ettevõtte rahastamise allikad.
- 4) Raamatupidamise olemus.
- 5) Ettevõtte raamatupidamine.
- 6) Raamatupidamise korraldamist ja aruandlust reguleerivad õigusaktid.

3. Õppetegevus

Õppetegevus toimub klassiruumis loengu ja iseseisva töö vormis. Õppeprotsessi on olulisel kohal ajurünnakud, paaris- ja rühmatööd, rollimängud, kohtumised erialaspetsialistidega.

4. Füüsiline õpikeskkond

Valdav osa õppest toimub klassiruumis, kus on võimalused mööbli ümberpaigutamiseks paaris- ja rühmatöö jaoks, internetiühendus, audiovisuaalse materjali ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise võimalused.

5. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks.

Kursust hinnatakse mitmeeristavalt (arvestatud/ mittearvestatud). Hinnatakse aktiivset osalust ainetundidest ning õigeaegselt ja nõuetekohaselt esitatud töid.

Kõik õpilased koostavad paaristööna äriplaani enda poolt valitud äriideele. Kursuse jooksul teevad õpilased pooleliolevate äriplaanide esitlusi. Äriplaani hindeline kaitsmine toimub koostöös Tartu Kutsehariduskeskusega ja on võrdsustatud koolieksamiga.

6. Õppesisu ja õpitulemused

Õpitulemused	T	Õpisisu ja mõisted	Hindamine
1. Äriplaani olemus ja tähtsus ettevõttes	12	Mõisted: Ajurünnak. Äriplaan. Äriidee. Ärimudel. Missioon, visioon. Materjalid, külalislektorid: www.ajujaht.ee www.tootukassa.ee www.eas.ee	
Õpilane mõistab äriplaani vajalikkust ettevõtlusega alustamisel.		Nõuded äriplaanile. Ajurünnaku meetodid. Äriidee ja selle püstitamine. Ettevõtte missioon, visioon ja eesmärgid. Äriplaani struktuur ja selle erinevused rahastajate lõikes. Osterwalderi ärimudel.	Äriidee esitus.
2. Äriplaani koostamine	48	Mõisted: SWOT analüüs. Sihtturg, sihtklient. Konkurents. Motivatsioon. Lisamaterjalid, külalislektorid: www.tootukassa.ee www.eas.ee Jõgevamaa ettevõtlus- ja arenduskeskuse esindaja.	
Õpilane oskab koostada lihtsamat äriplaani oma äriidee teostamiseks.		Ärikeskkonna analüüs. SWOT analüüs. Toote/ teenuse kirjeldus, tootmise/ teenindamise protsess. Sihtturg ja kliendid. Konkurents, konkurentide kaardistamine. Turundustegevus. Personal ja juhtimine, motivatsioon. Riskianalüüs.	Äriplaanide erinevate peatükkide esitlused.
3. Ettevõtte rahastamine	14	Mõisted: Finantsprognoos. Bilanss, kassavoog, kasum. Lisamaterjalid, külalislektorid: EAS isegeneeruvad finantstabelid.	

Õpilane oskab planeerida äriplaani finantsosa; teab ettevõtte rahastamise allikaid ja toetussüsteeme.		Ettevõtte rahastamise allikad. Ettevõtlust toetavad tugisüsteemid, erinevad ettevõtlustoetused. Finantsplaneerimine, finantsprognosid.	Finantstabelid.
4. Raamatupidamise olemus	9	Mõisted: Majandusarvestus. Lisamaterjalid, külalislektorid: http://www.raamatupidaja.ee/	
Õpilane tunneb raamatupidamise terminoloogiat; teab majandusarvestuse süsteemi tähtsust ja ülesandeid.		Majandusarvestus: finants- ehk raamatupidamisarvestus; juhtimisarvestus; kuluarvestus; maksuarvestus; finantsplaneerimine; finantsanalüüs; sisekontroll; finantsjuhtimine. Raamatupidamiskohuslane.	
5. Ettevõtte raamatupidamine	16	Mõisted: Bilanss. Aktiva, passiva. Amortisatsioon. Lisamaterjalid, külalislektorid: Merit Tarkvara raamatupidaja. www.merit.ee	
Õpilane oskab koostada lihtsamaid raamatupidamiskandeid, lugeda bilanssi ja kasumiaruannet; kassapõhise ja tekkepõhise raamatupidamise ja maksuarvestuse põhimõtteid; on tutvunud raamatupidamisprogrammiga.		Bilanss, aktiva ja passiva. Kasum, kahjum, amortisatsioon. Põhivara, käibevara. Lühi- ja pikaajalised kohustused. Maksud. Kassapõhine- ja tekkepõhine raamatupidamine. Raamatupidamisprogrammid.	Bilanssi koostamine. Ülesannete lahendamine.
6. Raamatupidamise korraldamist ja aruandlust reguleerivad õigusaktid.	6	Lisamaterjalid, külalislektorid: https://www.riigiteataja.ee/akt/125052012016 www.rmp.ee	
Õpilane teab ja tunneb raamatupidamise arvestust reguleerivaid õigusakte.		Raamatupidamise eeskirjad. Raamatupidamise seadus ja raamatupidamise toimkonna juhendid.	

6.1 Õppeprotsessi kirjeldus

6.1.1 Äriplaani olemus ja tähtsus ettevõttes- Maht: 12 tundi

Õpitulemus: Õpilane mõistab äriplaani vajalikkust ettevõtlusega alustamisel.

Õpisisu: Kaasava loengu raames arutletakse äriplaani vajalikkusest ettevõtlusega alustamisel. Tutvutakse erinevate rahastajate äriplaani struktuuriga. Õpilased uurivad ettevõtluskonkursi Ajujaht

raames väljatöötatud ideid, analüüsivad ja hindavad neid. Kasutatakse erinevaid ajurünnaku meetodeid sobiva äriidee leidmiseks. Määratletakse oma missioon ja visioon ning püstitatakse lühiajalised- ja pikaajalised eesmärgid. Tutvutakse erinevate ärimudelite näidistega ja koostatakse oma ideele ärimudel kasutades Osterwalderi ärimudeli lõuendit.

Praktiline osa: Ideede genereerimine erinevate ajurünnaku meetoditega ja oma äriidee leidmine (paaristöö). Klassikaaslastele oma äriidee tutvustamine ja tagasiside andmine teiste ideedele. Osterwalderi lõuendi järgi ärimudeli koostamine.

Hindamisvõimalus: Äriideede esitus. Osterwalderi ärimudel.

6.1.2 Äriplaani koostamine - Maht: 48 tundi

Õpitulemus: *Õpilane oskab koostada lihtsamat äriplaani oma äriidee teostamiseks.*

Õpisisu: Äriplaani õpetamisel tehakse teoreetiliselt läbi ettevõtte loomiseks vajalikud etapid äriideest finantsarvutusteni ja koostatakse vastavalt oma ideele lihtsustatud äriplaani. Äriplaani koostamisel kasutatakse Eesti Töötukassa poolt välja töötatud äriplaani struktuuri. Tundides teeb aineõpetaja iga äriplaani peatüki kohta teoreetilise sissejuhatuse, seejärel jätkavad õpilased paaristööga

- Ärikeskkonna analüüs – uuritakse ja analüüsitakse kõike, mis ettevõtte tegevust mõjutab.
- SWOT analüüs – kirjeldatakse oma äriidee tugevusi, nõrkusi, võimalusi ja ohtusid.
- Toote/ teenuse kirjeldus, tootmise/ teenindamise protsess – kirjeldatakse täpsemalt, millise toote/teenusega on tegemist ja kuidas on planeeritud tootmise/ teenindamise protsess.
- Sihtturg ja kliendid – kirjeldatakse, millistele sihtturgudele ja –gruppidele on tegevus suunatud..
- Konkurents – kaardistatakse kõige suuremad ja olulisemad konkurendid, tuuakse välja enda äriidee konkurentsieelis teiste ees.
- Turundustegevus – planeeritakse, kuidas veenda klienti eelistama oma ettevõtte toodangut/teenuseid, koostatakse turundusplaan.
- Personal ja juhtimine, motivatsioon – kirjeldatakse organisatsiooni struktuuri, juhtkonda ja personali, arvutatakse tööjõukulu.
- Riskianalüüs – lähtudes SWOT analüüsis väljatoodud nõrkustele ja ohtudele, analüüsitakse võimalusi, kuidas neid riske vähendada või vältida.

Praktiline osa: Pärast iga peatüki teoreetilist osa jätkavad õpilased paaristööna äriplaani koostamisega vastavalt oma äriideele.

Hindamisvõimalus : Äriplaanide erinevate peatükkide esitlused.

6.1.3 Ettevõtte rahastamine - Maht: 12 tundi

Õpitulemus: *Õpilane oskab planeerida äriplaani finantsosa; teab ettevõtte rahastamise allikaid ja toetussüsteeme.*

Õpisisu: Uuritakse, millised on ettevõtte rahastamise allikad ja millised võimalused on erinevateks ettevõtlustoetusteks. Õpitakse, kuidas planeerida äriplaani realiseerimiseks vajalikke investeeringuid, kuidas arvutada toote omahinda, kuidas planeerida rahavooge erinevatel perioodidel. Õpitakse täitma isegeneeruvaid finantsprognooside tabeleid. Äriplaani finantsplaneerimise osa peab andma vastuse küsimusele, kas loodav ettevõtmine on piisavalt tulus.

Praktiline osa: Isegeneeruvate finantstabelite täitmine.

Hindamisvõimalus: Finantsprognooside tabelid.

6.1.4 Raamatupidamise olemus - Maht: 9 tundi

Õpitulemus: *Õpilane tunneb raamatupidamise terminoloogiat; teab majandusarvestuse süsteemi tähtsust ja ülesandeid.*

Õpisisu: Antakse ülevaade majandusarvestuse eri valdkondadest (juhtimisarvestus; finants- ehk raamatupidamisarvestus; kuluarvestus; maksuarvestus; finantsplaneerimine; finantsanalüüs; sisekontroll; finantsjuhtimine). Analüüsitakse raamatupidamiskohuslase ülesandeid.

Praktiline osa: Koostatakse oma ettevõtte majandusarvestuse süsteemi skeem.

6.1.5 Ettevõtte raamatupidamine - Maht: 16 tundi

Õpitulemus: *Õpilane oskab koostada lihtsamaid raamatupidamiskandeid, lugeda bilanssi ja kasumiaruannet; kassapõhise ja tekkepõhise raamatupidamise ja maksuarvestuse põhimõtteid; on tutvunud raamatupidamisprogrammiga.*

Õpisisu: Ettevõtte raamatupidamise põhimõtete mõistmiseks õpitakse tundma ettevõtte kulude ja tulude seoseid, ettevõtte kohustusi riigi ja töötajate ees, tööseadusandlust, arvutatakse bruto- ja netopalka ning tööandja kulusid tööjõule. Tuuakse välja ja analüüsitakse tekkepõhise ja kassapõhise raamatupidamise erinevusi. Tutvutakse erinevate maksusüsteemidega ning riiklike ja kohalike maksudega.

Praktiline osa: Etteantud tehingute jagamine kontode vahel, bilansi koostamine. Erinevate raamatupidamisülesannete lahendamine. Tööjõukulude arvutamine, käibemaksu arvutamine. Merit raamatupidamisprogrammiga tehakse lihtsamaid tehinguid ja kandeid.

Hindamisvõimalus: Bilanss. Praktilised raamatupidamisülesanded. Erinevate maksuülesannete lahendamine.

6.1.6 Raamatupidamise korraldamist ja aruandlust reguleerivad õigusaktid - Maht: 6 tundi

Õpitulemus: *Õpilane teab ja tunneb raamatupidamise arvestust reguleerivaid õigusakte.*

Õpisisu: Tutvustatakse erinevaid raamatupidamistoiminguid reguleerivaid seadusi ja õigusakte.

Praktiline osa: Seaduse ja õigusaktidega tutvumine.